

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

УДОСКОНАЛЕННЯ ОСВІТНЬО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ

Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного

**Удосконалення освітньо-виховного процесу
в закладі вищої освіти**

збірник науково-методичних праць

**Запоріжжя
2023**

УДК 821.161.2.09 (062.552)

У45

Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць / Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. Вип. 26. 332 с.

Рекомендовано до друку вченою радою

*Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного
протокол №11 від 30.05.2023 р.*

Редакційна колегія:

Кюрчев С.В., д.т.н., професор, ректор ТДАТУ (головний редактор); Ломейко О.П., к.т.н., доцент, перший проректор (заступник головного редактора); Шарова Т.М., д.філол.н., професор, начальник ННЦ; Панченко А.І., д.т.н., професор, проректор з наукової роботи; Галько С.В., к.т.н., доцент, в.о. декана факультету енергетики та комп'ютерних технологій, Колокольчикова І.В., д.е.н., професор, в.о. декана факультету економіки та бізнесу; Іванова І.Є., к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології; Кувачов В.П., д.т.н., професор, в.о. декана механіко-технологічного факультету; Шокарев О.М., в.о. керівника ННІ ЗУП, кандидат технічних наук, доцент; Землянська А.В., к.філол.н., доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук.

У збірнику подано матеріали науково-методичної конференції ТДАТУ «Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти» (29 травня 2023 р., м. Запоріжжя).

Публікації присвячені питанням розвитку вищої освіти в умовах дистанційного навчання, використання інноваційних технологій в освітньому процесі, впровадження результатів наукових досліджень з пріоритетних напрямів у фахову підготовку здобувачів освіти технічних спеціальностей, провідним тенденціям суспільно-гуманітарної освіти.

Збірник буде корисним науково-педагогічним працівникам, учителям-практикам, аспірантам та здобувачам вищої освіти.

Статті опубліковано мовою оригіналу

Адреса редакції: 72312, ТДАТУ, пр-т Соборний, 226,

м. Запоріжжя, Запорізька обл.

e-mail: nnc@tsatu.edu.ua

Навчально-науковий центр університету

© Автори публікацій, 2023

© Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

ЗМІСТ

Антонова Г.В. <i>Дистанційне навчання: можливості та реальний досвід</i>	7
Болтянський Б.В., Болтянська Л.О. <i>Особливості використання ІТ-технологій в умовах дистанційного навчання</i>	13
Верхоланцева В.О., Паляничка Н.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Міжнародна діяльність ТДАТУ в умовах воєнного стану</i>	21
Вершков О.О., Антонова Г.В. <i>Психологічна модель, що оперує формальними позначеннями емоційних станів</i>	26
Вершков О.О., Мацулевич О.Є., Тетервак І.Р. <i>Програмна реалізація процесу моделювання функціональних поверхонь двигунів внутрішнього згоряння при виконанні лабораторних робіт з дисципліни «Інформаційні технології у виробництві»</i>	31
Гулевський В.Б., Постол Ю.О., Ковальов О.О. <i>Використання інформаційних технологій як ефективного засобу вивчення дисципліни «Основи проектування систем електрифікації»</i>	37
Дашивець Г.І., В'юнник О.В. <i>Застосування сітьового моделювання виробничих процесів в інженерних дисциплінах</i>	47
Дереза О.О., Дереза С.В. <i>Особливості підготовки фахівців технічних спеціальностей</i>	56
Єременко Л.В., Ісакова О.І., Шлеїна Л.І., Зімонова О.В. <i>Аналіз підходів до розуміння конфліктності як якості особистості в соціальній психології</i> ...	63
Журавель Д.П., Бондар А.М. <i>Інноваційні технології профорієнтаційної роботи для здобувачів освіти технічних спеціальностей</i>	74
Землянський А.М., Землянська А.В. <i>Значення дисципліни «Політологія» для формування політичної культури майбутніх фахівців</i>	80
Зімонова О.В., Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В. <i>Щодо формування комунікативної культури здобувачів вищої освіти</i>	89
Зінов'єва О.Г. <i>Організація самостійної роботи студентів на базі використання інформаційних технологій</i>	97

Ісакова О.І., Шлєіна Л.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Філософський аспект розвитку вищої освіти</i>	103
Ковальов О.О., Самойчук К.О., Фучаджи Н.О., Гулевський В.Б. <i>Формування навичок науковця при викладанні дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності»</i>	112
Козлова Л.В., Малюк Т.В. <i>Методичні підходи до проведення навчальної практики в дистанційному режимі</i>	120
Колесніков М.О., Покопцева Л.А., Пащенко Ю.П. <i>Неформальна освіта – крок до кар'єрного зростання</i>	128
Кривонос І.А. <i>Імплементція інтерактивних методів у процес вивчення іноземної мови дистанційно студентами спеціальності «Готельно-ресторанна справа»</i>	140
Ломейко О.П., Самойчук К.О. <i>Динаміка контингенту здобувачів ТДАТУ в 2022-2023 навчальному році</i>	149
Мацулевич О.Є., Антонова Г.В. <i>Автоматизація робочого місця інженера-механіка</i>	160
Мацулевич О.Є., Дереза О.О., Тетервак І.Р. <i>Використання САD-системи UNIGRAPHICS для технологічної підготовки виробництва корпусних деталей</i>	166
Михайленко О.Ю., Чаплінський А.П. <i>Колористичне рішення учбових приміщень з урахуванням норм ергономіки</i>	176
Паляничка Н.О., Верхованцева В.О., Фучаджи Н.О., Червоткіна О.О. <i>Особливості викладання технічних дисциплін при дистанційному навчанні у період воєнного стану</i>	183
Панченко А.І., Волошина А.А., Мельник О.В., Волошин А.А. <i>Шляхи удосконалення дистанційного навчання при викладанні технічних дисциплін у вищій школі</i>	188

Покопцева Л.А., Колесніков М.О. <i>Розвиток особистості фахівця з агрономії під час навчання у вищій школі.....</i>	200
Попова І.О. <i>Формування soft skills у здобувачів вищої освіти енергетичного напрямку в процесі вивчення теоретичних основ електротехніки.....</i>	206
Попова І.О., Квітка С.О., Чаусов С.В. <i>Особливості організації освітнього процесу здобувачів-енергетиків із вивчення обов'язкових дисциплін в умовах воєнного стану.....</i>	216
Сабо А.Г. <i>До дискусії щодо доцільності застосування презентацій у навчальному процесі.....</i>	224
Самойчук К.О. <i>Методика написання наукової статті здобувачами вищої освіти технічних спеціальностей в умовах військового стану.....</i>	231
Сахно Л.А. <i>Кейс-технології у викладанні обліково-аналітичних дисциплін.....</i>	241
Скляр О.Г., Скляр Р.В. <i>Використання в освітньому процесі інтерактивних методів навчання.....</i>	250
Тараненко Г.Г. <i>Педагогічний дизайн як актуальна тенденція підвищення якості освіти.....</i>	259
Червоткіна О.О., Верхованцева В.О., Паляничка Н.О. <i>Основні тенденції розвитку професійної освіти в Україні і за кордоном.....</i>	265
Червоткіна О.О., Ковальов О.О., Фучаджи Н.О., Матвіїшин П.В. <i>Навчання під час війни в Україні.....</i>	273
Шаров С.В. <i>Методичні підходи до викладання технології проектування та адміністрування баз даних.....</i>	281
Шарова Т.М. <i>Навчальний процес релокованого закладу вищої освіти в умовах воєнного стану.....</i>	288
Шарова Т.М., Землянська А.В. <i>Використання Освітнього порталу в дистанційному навчанні: недоліки й переваги.....</i>	297

Шлеїна Л.І. <i>Академічна доброчесність як невід'ємна складова сучасної вищої освіти</i>	304
Шлеїна Л.І., Ісакова О.І., Єременко Л.В., Зімонова О.В. <i>Інформаційні технології та їх застосування у процесі викладання суспільно-гуманітарних дисциплін</i>	312
Kryvonos I. <i>The improvement of listening skills of future Hotel and Restaurant business specialists during the learning of the discipline «English for specific purposes»</i>	318
Lubko D. <i>Improving students' educational practice using interactive technologies on the Arduino platform</i>	326

Землянський А.М., к.філос.н., доцент, Землянська А.В., к.філол.н.,
доцент

Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного

ЗНАЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ПОЛІТОЛОГІЯ» ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Анотація. У статті висвітлено наслідки низького рівня політичної культури. Визначено, яким чином навчальна дисципліна «Політологія» сприяє формуванню політичної культури молоді. Увагу приділено поєднанню теоретичних і практичних методів і прийомів навчання політології у закладах вищої освіти.

Ключові слова: політологія, політична культура, громадянська компетентність, політична свідомість.

Постановка проблеми. Сучасні освітні програми з різних галузей знань передбачають підготовку всебічно розвинених фахівців, які володіють цілим набором компетентностей, що дозволятимуть їм успішно реалізовувати свій професійний потенціал та розв'язувати поставлені задачі. Значну роль при цьому відіграє формування загальних компетентностей, у тому числі й набути т.зв. «м'яких навичок» (soft skills), що сприятиме соціалізації випускників закладів вищої освіти, їх активному функціонуванню як членів суспільства. При цьому щороку відбувається скорочення спектру навчальних дисциплін цього циклу, зменшення аудиторних годин на їх вивчення, що змушує гарантів освітніх програм робити нелегкий вибір: надати перевагу дисциплінам професійного циклу і сформувати висококласних знавців своєї справи чи запропонувати здобувачам більше можливостей для всебічного розвитку – і таким чином розширити їх конкурентоспроможність завдяки «гнучкості» й готовності до існування в колективі. Наразі дисципліни суспільно-політичного циклу винесені у розряд вибіркових [див., напр.: 5], а в деяких освітніх програмах взагалі прибрані. Останній варіант гаранти пояснюють зазвичай тим, що всі необхідні компетентності у здобувачів вищої освіти сформуються за умови вивчення лише кількох обов'язкових

дисциплін гуманітарного циклу: української мови, історії України та філософії.

Натомість Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного ставить за мету саме підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних фахівців, здатних працювати в команді, обізнаних із принципами функціонування держави й економіки, правовими засадами існування громадянського суспільства тощо. У всіх освітніх програмах бакалаврату заплановане формування такої загальної компетентності, як «здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні» [5, с. 6–7]. Саме тому в навчальних планах відведено окреме місце для вибіркових дисциплін суспільно-політичного спрямування, серед яких, на наш погляд, має домінувати політологія.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Власне, про формування окремих компетентностей науковці й викладачі-практики говорять майже від початку зміни освітньої стратегії в Україні. Значна увага вже приділена комунікативній та інформативній компетентностям, як стосовно методів і прийомів їх формування у здобувачів освіти гуманітарних спеціальностей, так і технічних [1; 8; 9 тощо], менше – громадянській. Остання розглядалась із позиції наявності історичної свідомості, національно-патріотичного виховання молоді, знання правових основ тощо [7; 10; 11 та ін.]. Однак, питання формування політичної культури в Україні все ще залишається відкритим через мінливі історичні умови, часті трансформації суспільства. Як зауважує Н. Новікова, на сьогодні це питання є надактуальним, оскільки саме зараз в українському соціумі відбувається утвердження постматеріальних цінностей (самореалізація, гідність, якість життя та ін.), які можуть з позиції політичних орієнтацій дати нове розуміння свободи й демократії [4, с. 68]. Але шляхи формування політичної культури вбачаються науковцями передусім у якомога більшій залученості в громадському житті, підтримці різноманітних ініціатив та реформ, політичних та соціальних експериментів, вивчення й поширення вітчизняного політичного досвіду й т.п. У цьому процесі мало уваги приділяється ролі закладів освіти, зокрема вищої, де якраз і закладаються основи майбутнього дорослого життя.

Формулювання цілей статті. Мета статті – висвітлити роль навчальної дисципліни «Політологія» у формуванні політичної культури майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Політологія є соціально-поведінковою навчальною дисципліною, теоретико-методологічне, освітнє та виховне значення якої у підготовці сучасних фахівців різних галузей не піддається сумніву як в Україні, так і за її межами. Її популярність серед здобувачів вищої освіти обумовлена, зокрема, можливістю зазирнути за лаштунки політики, відкрити таємниці політичної влади, осмислити складність і суперечливість подій та явищ політичного життя зрозуміти їх багатоваріантність та перспективи розвитку

Викладання та вивчення політології здійснюють багатофакторний вплив на формування та розвиток знань, умінь і навичок здобувачів, сприяючи розвитку політичного світогляду та політичної свідомості, усвідомлення свого місця й ролі в соціально-політичних процесах суспільства, визначенні політичної поведінки, соціалізації та професійної підготовки особистості.

Здобувачі отримують здатність розуміти та здійснювати аналіз сучасних соціально-політичних проблем, загальнолюдських цінностей, прав і свобод у історичній ретроспективі від давнини й до сучасності. Отримані знання дозволяють їм, використовуючи теорію і методи політичної науки в суспільному житті та професійній діяльності, орієнтуватись у внутрішніх та зовнішніх політичних процесах.

Політична теорія містить у собі важливі політичні ідеї та цінності різних епох і культур, сучасних політичних практик, що дозволяють отримати здобувачам знання про різні типи політичної культури, історичні й сучасні типи політичних систем і режимів, форми політичного правління [6]. Завдяки отриманим знанням формується здатність особистості толерантно сприймати теоретичні та світоглядно-політичні розбіжності, з повагою ставитися до історії та традицій інших, демонструючи високий рівень загальної культури в дискусії із соціально-політичних проблем. Крім цього, здобувачі отримують здатність прогнозувати політичні наслідки прийнятих організаційно-управлінських рішень у різних соціально-політичних ситуаціях, а також здатність адаптуватися до зміни політичних умов, аналізувати, систематизувати, узагальнювати та критично осмислювати політичну інформацію з різних джерел.

Виховання свідомої громадянської позиції – чи не найвагоміший результат викладання політології. Особливого значення це набуває зараз, коли перед війною і після її початку значна частина суспільства, в тому числі й молодь, перебуває під впливом політичного абсентеїзму. Причини цього явища зазвичай називають різні: високий ступінь недовіри до політичних інституцій; почуття власної безпорадності та нездатності вплинути на владу; високий рівень незадоволеності соціально-економічними умовами життя [див.: 4, 11]. Але причиною абсентеїзму, на нашу думку, є, швидше, відсутність у особистості загальноприйнятих норм політичної культури. За такої ситуації значна частина українського суспільства потрапила під вплив шкідливих наративів, що мали за мету посилити недовіру до влади («вони всі однакові»), посилити абсентеїзм, особливо серед молоді («какая різниця»), поставити під сумнів сам факт необхідності збереження й захисту основ української державності («мову на хліб не намажеш»). Усе це мало утвердити в політичній свідомості населення думку про помилковість шляху до євроінтеграції й НАТО та «необхідність зійтись посередині», щоб у результаті сама ідея політичної незалежності України і сам факт її існування стали не важливими для населення.

Шлях до вирішення цих проблем нелегкий, але необхідний. Виховання політичної культури та формування політичної свідомості – запорука неповторення помилок минулого, що були скоєні внаслідок політичної пасивності. Політичне виховання здобувачів освіти включає два основні компоненти: раціональний та емоційний. Раціональний полягає в поширенні необхідної інформації, що забезпечує суму політичних знань у суспільстві, і політологія з успіхом допомагає у вирішенні цього.

Другий компонент пов'язаний із формуванням стійких емоційних переваг людей у політичній сфері, на чому наголошують і Г. Мелеганіч та Р. Дорошевич [3, с. 52]. Вивчення політології сприяє подоланню сприйняття молоддю влади як відчуженого від себе феномена. На наш погляд, викладання політології має акцентувати увагу здобувачів на наявних механізмах зв'язку суспільства із владою та можливостях розвитку діалогу.

Необхідно враховувати особливості студентської аудиторії як при складанні робочої програми навчальної дисципліни, так і при відборі навчального матеріалу. Насамперед, це практична відсутність власного досвіду у політичному житті країни (окрім участі у голосуванні на

виборах) та достатньо сильний вплив стереотипів політичної культури й політичної свідомості, що склались у суспільстві. Сюди відносяться такі поширені стереотипи, як: свідомо негативні оцінки діяльності владних структур; переважання пасивного сприйняття процесів політичного життя суспільства; переконання в неминучості корупції органів влади; сприйняття крайніх форм протесту як єдино можливих засобів діалогу з владою; сприйняття політичного життя лише як процесу здійснення ініціативи «згори» без усвідомлення можливості зворотного взаємозв'язку, політичних імпульсів із боку суспільства.

На жаль, значною мірою ці стереотипи політичної свідомості є наслідком «діяльності» органів державної влади і тих негативних фактів політичного життя держави, що викликають справедливе обурення й недовіру громадян. Водночас, саме переважання емоційного оцінювання політичного життя є гарним підґрунтям для політичних спекуляцій та маніпуляцій, що мають деструктивний вплив на суспільство та посилюють конфронтацію. Подолати цю деструктивність у суспільній свідомості можливо через розвиток раціонального компоненту через здійснення виховної функції політології.

На цьому шляху є низка досить складних методичних проблем. По-перше, викладач має дати здобувачам освіти коротке, але цілісне уявлення про специфіку політології як науки, ознайомити з етапами розвитку політичної думки, дати теоретичні засади головних тем курсу, розкрити типологію явищ політичного життя, навчити студентів грамотно використовувати понятійний апарат політології – й усе це в умовах постійного скорочення кількості аудиторних годин, що виділяються на вивчення дисципліни. Обмежена кількість аудиторних занять дещо компенсується тим, що теми семінарів лише частково, у ключових аспектах, збігаються з лекційними. Цим, з одного боку, досягається розширення тематичного спектра курсу, з іншого боку – активізується самостійна робота студентів.

По-друге, необхідність дотримання співвідношення між теоретичною і практичною складовими курсу. При цьому очевидним є зрушення в бік теоретичної політології, що вивчає загальні закономірності функціонування політичного світу, тому необхідно збалансувати цей ухил, зважаючи на важливість виконання вимог принципу єдності теорії та практики, що означає пояснення й розкриття, осмислення і з'ясування політичної теорії в діалектичному взаємозв'язку з реальною загальнополітичною практикою. Серед викладачів політології давно існує

поширена думка, що необхідно змінити традиції викладання навчальної дисципліни з погляду її прикладної функціональності. Зміщення акцентів із теоретичного на фактичний матеріал (особливо для здобувачів технічних напрямів) дозволить студентам не лише дізнатися та засвоїти конкретні особливості політичного устрою й функціонування основних механізмів влади, але й створить мотиваційну перевагу у вигляді усвідомлення практичного сенсу вивчення політології.

По-третє, вибір найбільш ефективних засобів та форм організації навчального процесу з метою підвищення пізнавальної активності здобувачів освіти. Для реалізації цих завдань необхідна продумана методика викладання дисципліни, яка має активізувати сприйняття студентами навчальної інформації та забезпечити її трансформацію у навички політичної поведінки. За С. Лисовою, внаслідок політологічної освіти здобувачі повинні набути навичок політичного аналізу, вміння приймати політичні рішення, прогнозувати перспективи розвитку подій [2]. Упровадження таких інноваційних форм активності, як проведення ділових та рольових ігор, дискусій, мозкових штурмів на всеукраїнському та, особливо, місцевому матеріалі, живе динамічне спілкування з представниками владних структур є важливим кроком на шляху формування активної громадянської позиції майбутніх фахівців. Так, наприклад, за темою «Політичні партії» на семінарах традиційно проводиться ділова гра, в ході якої студенти обирають політичні сили, що існують, або створюють свої, вивчають або розробляють їх програмні положення, ведуть полеміку з умовними опонентами.

Для засвоєння матеріалу за темою «Політичні режими» ефективним є проведення заняття у формі прес-конференції. Це дозволяє загострити увагу на вивченні основних елементів будь-якого режиму, виділити його сутність, сильні та слабкі сторони. Активна участь в обговоренні сприяє формуванню у здобувачів освіти навичок ведення дискусії, логічного та послідовного викладу проблеми та обґрунтування своєї позиції, виробленню аналітичних навичок та загальнокультурних і загальнопрофесійних компетенцій.

Збільшення кількості годин для самостійної роботи над курсом внаслідок скорочення аудиторних годин вимагає від викладача застосовувати різні форми роботи здобувачів освіти: підготовка доповідей та співдоповідей, підготовка до ділової гри, робота над поняттями, бібліографічний пошук літератури із заданої теми, анотування наукових статей тощо. Отримані здобувачами освіти в процесі самостійної роботи

знання, наділені формою презентацій, можуть бути з успіхом використані на семінарських заняттях як пізнавальний та виховний інструмент для впливу на всю студентську групу.

Важливим моментом при вивченні здобувачами курсу «Політологія» є використання міжпредметних зв'язків. Вони, з одного боку, спираються на той багаж знань, який вже є у студентів (особливо добре, якщо такі пов'язані з профільними для студентів даної спеціальності дисциплінами), а з іншого – отримують додаткову мотивацію для вивчення політології як науки, що допомагає їм у оволодінні майбутньою спеціальністю (особливо це стосується практичних занять, які мають бути максимально адаптовані до майбутньої професійної діяльності студентів). Так, наприклад, у лекційному курсі у студентів економічних спеціальностей рекомендується приділяти увагу питанням економічного спрямування, а при вивченні теми «Політичні партії та партійні системи» розглядати питання фінансування та фінансової діяльності партій; аналогічно в темі «Виборчі системи та виборчий процес» розглянути питання фінансування виборчих кампаній тощо. Крім того, у розробленому курсі дисципліни «Політологія» для студентів економічних спеціальностей серед питань, що вивчаються, розглядаються: взаємодія економічної та політичної еліт, економічні основи демократії, фінансові основи діяльності засобів масової інформації.

Висновки. Засвоєння студентами теоретичних засад політології формує у них навички аналізу діяльності органів влади, політичних партій, політичної еліти та лідерів. Знання закономірностей політичного життя сприяє усвідомленню ролі суспільства у політичних процесах і виробленні власного погляду на норми політичної поведінки. На наш погляд, саме це буде сприяти політичному вихованню особистості та хоча б частково дозволить вирішити проблему формування політичної культури та політичної свідомості здобувачів.

Література

1. Ковальова К.В. Розвиток інформаційної компетентності студентів економічних спеціальностей. *ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. МЕНЕДЖМЕНТ: актуальні питання науки і практики*. 2019. №3. С. 182–190.

2. Лисова С.І. Проблема формування політичної культури студентської молоді на сучасному державному етапі. *Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами*: зб. наук. пр. URL : <https://ap.uu.edu.ua/article/547>.

3. Мелеганіч Г., Дорошевич Р. Особливості формування політичної культури в Україні. *Регіональні студії*. 2017. С. 49–52.

4. Новікова Н.Є. Особливості формування політичної культури особистості в умовах трансформації суспільства на прикладі України. *Наукові записки Наукма*. 2016. Т. 186. Політичні науки. С. 67–71.

5. Освітньо-професійна програма «Комп'ютерні науки» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 122 «Комп'ютерні науки» галузі знань 12 «Інформаційні технології». Запоріжжя : ТДАТУ, 2022. 31 с.

6. Поліщук І.О. Політична культура: дефініція, структура та функції. *Вісник Національної юридичної академії України ім. Ярослава Мудрого*. Сер. : Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2013. №3. С. 194–196.

7. Тасевська Д., Землянський А. Історична свідомість студентської молоді в умовах мінливості соціокультурного простору. *Людина в умовах мінливості соціокультурного простору: духовно-практичний вимір: матеріали міжнародної наук.-практ. конференції (Мелітополь, 3–4 червня 2016 р.)* Мелітополь : Вид-во МДПУ ім. Б. Хмельницького, 2016. С. 193–196.

8. Шарова Т.М., Шаров С.В., Бородихіна О.В. Формування комунікативно-діалогічної компетентності студентів-філологів. *Науковий Вісник міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. Випуск 29. Том1. Одеса, 2017. С. 74–76.

9. Шарова Т.М., Шаров С.В. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів інформатики засобами творчих робіт. *Молодь і ринок: щомісячний науково-педагогічний журнал*. Дрогобич : ШВИДКОДРУК, 2018. №9 (164). С. 33–38.

10. Ядловська О.С. Політична культура юристів як чинник професійності. *Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 27 січня 2017 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. С. 153–155.

11. Ядловська О. Чинники становлення національно-політичної ментальності: український вимір. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. №2 (117). С. 244–252.

Zemlianskyi A., Zemlianska A. The significance of the discipline «Political Science» for the forming the political culture of future specialists

Summary. *The article highlights the consequences of a low level of political culture. It was determined how the academic discipline «Political Science» contributes to the formation of the political culture of youth. Attention is paid to the combination of theoretical and practical methods and techniques of teaching political science in institutions of higher education.*

Key words: *Political Science, political culture, civic competence, political consciousness.*

